

Oslo

Barne- og familieetaten

FAGDOKUMENT

Byomfattende senter for enslige
midreårige flyktninger - BYMIF

Revidert februar 2025

Ferdigstilt av Lene Hovland Rennestraum og Astrid Aasen, Oslo, 05.11.2020.

- Oppdatert februar 2025

Innhold

Introduksjon	4
Historikk	4
Organisering og rammer	4
Samarbeid med oppdragsgivere	5
BYMIFs verdigrunnlag	5
Faglige tilnærminger	6
Traumebevisst omsorg	6
Resiliens	7
Modellen og tiltakene	8
Gruppefosterhjem	8
Bokollektivet	11
Kveldstilbudet	12
Ettervern og gode overganger	15
Etterord	16
Litteraturliste:	17

Introduksjon

Byomfattende senter for enslige mindreårige flyktninger (BYMIF) er et ressurscenter med lang erfaring med oppfølging av barn og unge med kort botid i Norge. Våre tiltak og vårt arbeid er forankret i et barnevern- og flyktningefaglig perspektiv, og i krysningspunktet mellom disse. Dette betyr at våre faglige og praktiske tilnærminger støtter seg til teorier om barn og unges utvikling, og hva som fremmer og hemmer denne. Vi har også fokus på hvordan flukt, migrasjon, identitet og flerkulturell bakgrunn påvirker deres liv og utvikling.

Videre i dette dokumentet vil vi presentere BYMIF nærmere med historikk, organisering og rammer, samt våre verdier og faglige tilnærminger. Vi vil så presentere våre tiltak og vår modell mer i detalj, med fokus på hvordan vår faglige forankring kommer til uttrykk i våre tiltak.

Historikk

Vår historie går tilbake til 1982, da daværende Barnevernssekretariatet i Oslo kommune så behovet for etablering av et særskilt bo- og omsorgstilbud for mindreårige flyktninger som kom til kommunen. Over 900 barn og unge har siden den gang mottatt ulike typer av tiltak og bistand fra BYMIF.

Frem til 1.juli 2007 var BYMIF (daværende Flyktningkontoret) en byomfattende tjeneste for enslige mindreårige flyktninger i Oslo kommune, de siste årene i Barne- og familieetaten (BFE). Fra 2007 til 2020 var BYMIF organisert i Bydel Gamle Oslo. Fra 1.januar 2021 ble BYMIF omorganisert tilbake til BFE.

Organisering og rammer

Vår primære oppdragsgiver er de kommunale barneverntjenestene, men også andre instanser kan kjøpe våre tiltak og tjenester. Barne- og familieetaten jobber med barn og ungdom som bor i hele Oslo, men barn og ungdom som blir fulgt opp av barneverntjenester i andre kommuner kan også få hjelp av BYMIF. Bydeler og kommuner kan kjøpe BYMIFs tiltak og tjenester, enten som enkelttiltak eller en kombinasjon av flere tiltak.

Med bakgrunn i at BYMIF jobber med barn og ungdom og vår hovedoppdragsgiver er barneverntjenesten, er rammene for vårt arbeid som følger:

- Barnekonvensjonen
- Lov om barnevern
- Forskrift om fosterhjem

Samarbeid med oppdragsgivere

De som kjøper tiltak i BYMIF, er BYMIFs oppdragsgivere. For at oppdraget skal utføres i tråd med oppdragsgivers bestilling, kreves det godt samarbeid, dialog og arbeidsfordeling mellom BYMIF og våre oppdragsgivere. I de fleste tilfeller er det den kommunale barneverntjenesten som kjøper tiltak i BYMIF. Barneverntjenesten har det overordnede ansvaret for ungdommen og delegerer deler av ansvaret til BYMIF. BYMIFs tiltak skal tilfredsstille barneverntjenestens krav i henhold til lov om barnevern, og oppfølgingen av ungdommen skal være i tråd med tiltaksplanen som er utarbeidet av barneverntjenesten.

BYMIF har utarbeidet rutiner for samarbeid og ansvarsfordeling som gjennomgås ved inngåelse av kontrakt og følges opp gjennom blant annet samarbeidsmøter.

Tiltaksplanen danner grunnlaget for utarbeiding av mål, gjennomføring og evaluering av tiltaket i BYMIF. Gjennom halvårsrapporter gir BYMIF utfyllende skriftlig tilbakemelding til oppdragsgiver på dette.

BYMIFs verdigrunnlag

Vi forholder oss til de kvalitetskrav som er gitt i Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet (Byrådens sak nr.: 07/23), samt Oslostandard for arbeid med integrering og inkludering av flyktninger (Byrådens sak nr.: 73/22).

Oslo skal være en åpen kommune som opptrer i samsvar med følgende verdier: brukerorientering, redelighet, engasjement og respekt. Disse gir retning til arbeidet som BYMIF gjør og for hvordan vi løser vårt samfunnsoppdrag.

BYMIF har i tillegg et eget verdigrunnlag som bygger på lange tradisjoner. Verdiene danner grunnlaget for vår forståelse av andre mennesker og til våre handlinger. Verdiene må forstås som en helhet. Våre viktigste verdier er: *raushet, ansvar og ressurser*.

Raushet handler om hvordan vi møter andre; ungdommer, fosterforeldre, samarbeidspartnere og kollegaer. Raushet for oss er åpenhet, tilgjengelighet og vennlighet. Videre rommer raushet en aksept for at vi er forskjellige som mennesker, at det er rom for å feile og at vi unner hverandre det beste.

Ansvar innebærer at alle mennesker må få lov til selv å ta ansvar for eget liv. Mennesker er selv eksperter på eget liv og har derfor grunnleggende rett til å uttale seg og ha innflytelse og makt over det som skjer i deres liv. Ansvar betyr også at vi er tydelige på hva vi selv gjør og hva vi står for. Vi tar ansvar for de oppdrag vi påtar oss.

Alle mennesker har *ressurser*. For oss er det viktig å jobbe for å finne frem til ressursene hos den enkelte og gi støtte til mestring og utvikling. Dette gjelder både i arbeidet med ungdommene, men også mellom kolleger og samarbeidspartnere.

Faglige tilnærminger

BYMIFs arbeid bygger på en rekke teorier og tilnærminger. De mest sentrale tilnærmingene i vårt arbeid er traumebevisst omsorg og teorier om resiliens. I tillegg har vi med oss elementer fra teorier om tilknytning, utviklingspsykologi og systemene som ungdommene inngår i. Vi har fokus på å forstå alle barn og familier og uttrykkene deres ut ifra kunnskap om flerkulturell forståelse, migrasjon og sensitivitet til kultur og krysskulturelle forhold.

Traumebevisst omsorg

Traumebevisst omsorg er en verdiforankret tilnærming til barn og unge som på ulike måter har vært utsatt for krenkelser og psykologiske traumer, der disse traumene påvirker deres utvikling og fungering (Bath, 2008; Perry 2006). Jørgensen og Steinkoph (2013) forklarer traumebevisst omsorg som en «forståelsesramme som tar høyde for barn og unges livsbetingelser, med spesiell vekt på opplevelser i tidlig barndom» (s. 10). Traumebevisst omsorg handler om å forstå barn og unges atferdsuttrykk som en reaksjon på tidligere traumatiske opplevelser, og benytte metoder og handle på en måte som bidrar til utvikling for barna (Jørgensen & Steinkoph, 2013).

Verdiene og prinsippene i traumebevisst omsorg sammenfaller godt med det som fra starten av har vært en kjerneholdning i BYMIF: nemlig å møte ungdommene med empati, anerkjennelse og respekt innenfor rammene av teorier for resiliens. Teorier og forståelse av resiliens var den dominerende faglige forankringen i BYMIF, og traumebevisst omsorg kom inn som et godt supplement og en nyansering som utvidet forståelsen av ungdommenes situasjon, og ga flere konkrete redskap i samspillet med ungdommene.

Har ungdommene riktige livsbetingelser, muliggjøres igangsetting av helende prosesser. Omsorgen baserer seg på følgende tre grunnpilarer fra Bath (2008).

1. Trygghet
2. Relasjon
3. Følelsesregulering (affektregulering)

De tre grunnpilarene er gjensidig avhengig av hverandre. Følelse av trygghet er grunnleggende. Opplevelse av trygghet vil åpne mulighetene for utvikling og læring,

samtidig som det skaper en større tilgjengelighet til relasjonsbygging. Gode relasjoner muliggjør arbeid med fortolkning og regulering av følelsene som ligger under atferdsuttrykket. Dette kalles også samregulering (Jørgensen & Steinkopf, 2013, s.12-14).

Traumebevisst omsorg sammen med resilienstenkning utgjør den faglige forankringen som skal gjennomsyre vår forståelse og tilnærming i arbeidet med ungdommene; fra miljøarbeid og leksehjelp på Kveldstilbudet, til veiledning av fosterforeldre og samspillet i gruppefosterhjemmet. Vi kommer tilbake til hvordan traumebevisst omsorg kommer til uttrykk i presentasjonen av BYMIFs modell og tiltak.

Resiliens

Resiliens handler om menneskets evne til å klare seg på tross av å ha gjennomlevd sterke belastninger, evnen til normal fungering og utvikling under unormale forhold. Halvparten av alle barn som eksponeres for risiko utvikler alvorlige psykiske problemer. Samtidig vil nesten hele den andre halvparten av barna klare seg bra i livet, til tross for at de har vært utsatt for selv de vanskeligste oppvekstsvilkår som omsorgssvikt, psykologisk mishandling, sosial nød, katastrofer, krig eller terror (Borge, 2018). Barnepsykiateren Michael Rutter har formulert følgende definisjon av resiliens:

«Resiliens er prosesser som gjør at utviklingen når et tilfredsstillende resultat, til tross for at barn har hatt erfaringer med situasjoner som innebærer en relativt stor risiko for å utvikle problemer eller avvik» (Rutter, 2000, referert til i Borge, 2018, s. 20).

Resiliensteorier gir en styrke-, og ikke problembasert måte å forstå menneskets utvikling på (Masten, 2014a; Rutter, 2013; Zimmermann, 2013). Formålet med teoriene er å forklare hvorfor noen greier seg bra, mens andre ikke gjør det, til tross for at de møter de samme belastningene. De fokuserer på hvilke beskyttelsesfaktorer som finnes og påvirker i individet, familien, miljøet, nabolag og kulturer. Resiliens kan sies å være resultatet av samspillet mellom et individ og de mange sosiale systemene individet er en del av. Teorier om resiliens er et supplement til andre teorier om utvikling som tilknytningsteori, utviklingspsykologi, identitetsteori, og kognitiv teori (Borge, 2018).

Psykososialt arbeid utfra et resiliensperspektiv handler i stor grad om å identifisere, styrke og opprette beskyttende faktorer både i og rundt barnet. Det er dermed viktig å sette seg inn i hvilke faktorer som kan beskytte mot senskader etter traumeopplevelser, dette for å bygge opp beskyttende og stabiliserende miljøfaktorer (Eide, 2020). Med dette som forståelsesgrunnlag har BYMIF fokus på å fremme

ungdommenes iboende evner og ressurser, samtidig som vi vektlegger viktige faktorer i omgivelsene som gir muligheter for individuell utvikling og opplevelse av mestring. Dette skjer gjennom tett og individuell oppfølging på livets ulike arenaer som hjem, skole, jobb og fritid. Individuelt tilrettelagt leksehjelp hjelper ungdommene til å kjenne på mestring på skolen og mestring ved å kunne levere fra seg ferdiggjorte lekser og skoleoppgaver. BYMIF gir muligheter for turer og aktiviteter slik at ungdommene kan få gode mestringsopplevelser gjennom aktiviteter de kanskje ellers ikke ville hatt tilgang til.

I følge Zemir Popovac (2020) er *postmigrasjonsvansker* de belastninger og vansker flyktninger opplever i det landet de har kommet til. En av de største utfordringene er opplevelse av tap av identitet. Forskning viser at dette kan føre til depresjon og andre psykiske vansker i like stor eller større grad enn krigstraumene i seg selv. Psykoedukasjon, validering av personen, gjenkjennelse i andre og på tvers av kultur, samt praktisk hjelp, kan lette på postmigrasjonsvanskene og hindre at det utvikler seg til psykiske vansker. Dette skjer i relasjon til andre, sammen med styrking av egen kompetanse og ressurser (Popovac, 2020).

Vi baserer vår utøvende praksis på en kombinasjon av traumebevisst omsorg og resiliensperspektiv, da dette svarer godt til hvordan vi best kan ivareta ungdommene med de postmigrasjonsvanskene de erfarer i sitt nye liv i Norge.

Modellen og tiltakene

BYMIF streber etter å tilby et helhetlig omsorgstilbud som fremmer vekst og utvikling hos ungdommene. Med helhetlig omsorg mener vi at vi forholder oss aktivt til alle viktige områder av ungdommenes liv og at vi har en koordinerende rolle i arbeidet rundt ungdommen. For å sikre en enda bedre helhetlig tilnærming for hver enkel ungdom er vi i prosess med å bedre og systematisere våre kartleggingsverktøy og -rutiner. Botiltakene og Kveldstilbudet er tiltak som utfyller hverandre og som retter seg mot de viktigste arenaene i ungdommenes hverdag; hjem, skole og fritid. Vi samarbeider også med andre instanser og på andre arenaer etter behov.

Gruppefosterhjem

BYMIF har helt siden oppstart brukt gruppefosterhjem som modell for omsorgstiltak for enslige mindreårige flyktninger. Gruppefosterhjem har vist seg å fungere godt med tanke på å ivareta ungdommenes behov for opplevelse av selvstendighet etter bosetting/plassering. Samtidig får de individuelt tilpasset, trygg omsorg av fosterforeldrene; i et fellesskap med noen få andre ungdommer i en lignende livssituasjon.

En sammenfatning av forskning presentert i «Evaluering av Familiehjem som bo- og omsorgsløsning for enslige mindreårige flyktninger» viser at valg av botiltak kan ha store konsekvenser for enslige mindreåriges utvikling. I forskningen pekes det på tre faktorer som spiller en stor rolle: betydningen av tett oppfølging av fagpersoner, kontinuerlig tilgang på voksne og at ungdommene gis rom for selvstendighet (Berg & Haugen, 2018, s. 10). I BYMIFs gruppefosterhjem er disse viktige elementene til stede. Tett oppfølging av fagpersoner ivaretas ved at gruppefosterhjemmene følges tett opp av fagkonsulenter med sosialfaglig utdanning. Disse tar seg av koordinering av tjenester rundt ungdommene, veiledning og støtte av fosterforeldre og forsterker oppfølgingen av ungdommene. For å sikre at fosterforeldrene har tid og overskudd, frikjøpes fosterforeldrene motsvarende minimum 50 %. Dette vurderes fortløpende ut ifra ungdommenes behov. Gjennom Kveldstilbudet (se eget punkt) får ungdommene dessuten tilbud om oppfølging og veiledning av faste voksne tre ettermiddager i uken.

I et gruppefosterhjem kan det bo en til tre ungdommer sammen med en enslig eller et fosterforeldrepår, som er godkjente i henhold til Lov om barnevern §9-3 og §9-5. Fosterforeldrene våre har vanligvis selv innvandrerbakgrunn og erfaringer med å være ny i Norge. Noen har også egen erfaring med flukt. Vi erfarer at dette, i tillegg til at de er egnede omsorgspersoner, er en viktig kompetanse i møte med ungdommene og forståelsen av deres utfordringer. Fosterforeldrenes egne migrasjonserfaringer gjør dem ofte til viktige rollemodeller og veiledere for ungdommene (Wade m.fl., 2012). Fosterforeldrene får fast veiledning både individuelt og i gruppe. Fosterforeldrene har gjennomført SOLID grunnopplæring og får tilbud om relevante kurs.

Hvem er gruppefosterhjemmet for?

Det er i hovedsak enslige mindreårige flyktninger med oppholdstillatelse som er tildelt en bosettingskommune, som flytter inn i BYMIFs omsorgstiltak. De siste årene har også andre ungdommer med minoritetsbakgrunn og kort botid i Norge, blitt plassert i samarbeid med barneverntjenesten. Ungdommene er vanligvis i alderen 14-17 år ved plassering, og vurderes å ha behov for tett oppfølging fra omsorgspersoner som hen bor sammen med. Ungdommene har vedtak om fosterhjemsplassering i barneverntjenesten og plasseres på oppdrag fra barneverntjenesten.

Gruppefosterhjemmet som arena for traumebevisst omsorg

Som vi tidligere har vært inne på, er grunntanken bak traumebevisst omsorg at man hjelper barn og unge best i trygge omgivelser med voksne de har tillit til. I våre gruppefosterhjem får ungdommene et hjem med faste omsorgspersoner, sammen med en til to andre ungdommer. Gruppefosterhjemmet er dermed et familielignende fellesskap, som gir en oversiktlig hverdag med stabilitet, trygghet og forutsigbarhet.

Vi mener at gruppefosterhjemmet er en godt egnet arena for å kunne utøve *traumebevisst omsorg*.

Den første grunnpilaren i traumebevisst omsorg er *trygghet*. Det er flere forhold ved gruppefosterhjemmet som kan bidra til opplevd trygghet. I traumebevisst omsorg snakkes det om *fysisk, relasjonell og emosjonell trygghet*, som alle må være til stede for å oppnå opplevd trygghet (Bath, 2014). Fysisk trygghet ivaretas blant annet ved at boligene BYMIF disponerer ligger i vanlige nabolag utenfor bykjernen, som kan bli bestemmende for valg av skole, fritidsaktiviteter og nettverk i et trygt nærmiljø. Relasjonell og emosjonell trygghet skapes ved at fosterforeldrene har tid og overskudd, er forutsigbare, lyttende og rause voksne i ungdommens hverdag.

Den andre grunnpilaren er *relasjon*. I gruppefosterhjemmet får ungdommen mulighet til å utvikle en trygg og tillitsfull relasjon til én eller to omsorgspersoner. Når fosterforeldrene klarer å møte ungdommens følelsesmessige behov og ungdommen kan oppleve den ubetingede støtten og omsorgen som er viktig, kan en trygg relasjon bygges. Fosterforeldrene prøver derfor stadig ut nye måter på å tilby nærhet til sine ungdommer (også kalt for “time-in”), også når ungdommen på grunn av sitt smerteuttrykk handler negativt, og selv om de verbalt gir uttrykk for at de trenger noe annet. I tillegg til relasjonen til fosterforeldre, utvikler ungdommene relasjoner til de ungdommene de bor sammen med. På denne måten kan ungdommene utvikle *relasjonell trygghet* i flere relasjoner, noe som gjør dem bedre i stand til å etablere og fungere i andre relasjoner senere (Bath, 2014).

Den tredje grunnpilaren er *følelsesregulering*. Ved å leve sammen døgnet rundt og over tid, lærer fosterforeldrene ungdommene å kjenne på en slik måte at de kan klare å se bakenfor ungdommens følelsesuttrykk og handlinger. Slik at fosterforelderen kan komme i posisjon til å hjelpe ungdommen med å regulere følelser og reaksjonsmønstre og handlinger med riktig «timing», i ulike hverdagssituasjoner og på slik måte etter hvert lære å bedre håndtere egne følelser og unngå konflikter. Ungdommen kan slik selv lære hva som «trigger» følelser og reaksjoner og finne hensiktsmessige strategier som gjør hverdagen lettere å håndtere. Bruk av modellen Toleransevinduet, er et av verktøyene vi også bruker i veiledning av fosterforeldre (Perry, 2006).

Resiliensutvikling og selvstendigjøring

Samtidig som at gruppefosterhjemmet skal være en trygg havn der ungdommene kan oppleve trygghet og ubetinget omsorg, er det også en arena der ungdommene skal utvikle sine ressurser og selvstendighet til et liv på egne ben. Ifølge psykolog og professor Sverre Varvin er utviklingen av resiliens først og fremst avhengig av relasjoner som fremmer trygghet (Varvin, 2015, s. 211-212). Altså vil et traumesensitivt miljø i seg selv være resiliensfremmende. Med et traumesensitivt miljø

i gruppefosterhjemmet, kan stress og uro reduseres og ungdommen kan bli bedre i stand til å utvikle sine ressurser på livets ulike arenaer. Ifølge Bengtson og Ruud handler utvikling av resiliens om å styrke forhold ved ungdommen selv og legge til rette for dette i ungdommens miljø. Bengtson og Ruud (2012) peker på følgende faktorer som viktige: Bygge opp under barnas og ungdommenes selvstendighet og mestring gjennom aktivitet, støtte i dagliglivet og bidra til oversikt og forståelse (Bengtson & Ruud, 2012, s. 190). En viktig oppgave for fosterforeldrene er nettopp å bygge opp under ungdommens mestring ved å gi utviklingsstøttende omsorg.

I gruppefosterhjemmet får ungdommen ta del i et familiefellesskap der det legges vekt på å ta vare på kulturelle og religiøse uttrykk og tradisjoner som ungdommene selv har med seg, i tillegg til å introdusere dem for norske uttrykk og tradisjoner. BYMIF er opptatt av styrken og utviklingsmulighetene som ligger i gode relasjoner, både mellom ungdommen og de voksne, men også i relasjonene ungdommene imellom. I disse relasjonene kan ungdommen både gi og ta imot hjelp og støtte. Johansen og Studsrød (2009) viser til forskning at gjensidig støtte og forståelse mellom ungdommene er betydningsfullt og at det å kunne gi hjelp og støtte til andre gjennom gjensidige vennskap er resiliensutviklende. I gruppefosterhjemmene kommer ungdommene tett på hverandre. Ungdommene kan ofte ha lignende erfaringsbakgrunn og utfordringer, og viktige gjensidige vennsksrelasjoner kan utvikles.

I gruppefosterhjemmet deltar ungdommen i husarbeidet. Ungdommen får også hjelp til å lære og forstå hvordan samfunnet fungerer og bruke offentlige tjenester, gjennom å gjøre ting sammen med fosterforeldrene. Ungdommen får gradvis mer ansvar slik at han eller hun kan bli mer selvstendig for å kunne flytte ut og bo for seg selv.

En annen viktig oppgave for fosterforeldrene er å samarbeide godt med skolen og Kveldstilbudet, slik at det legges til rette for at ungdommen kan oppleve mestring på skolen og i skolearbeidet. BYMIF har et sterkt fokus på skolemestring som grunnleggende for at ungdommen skal lykkes.

Ungdommene som flytter ut fra BYMIFs gruppefosterhjem opprettholder ofte kontakt med fosterforeldrene i lang tid etter utflytting. Dette fortsetter altså å kunne være en stabil relasjon som bidrar til kontinuitet og trygghet i tiden etter utflytting.

Bokollektivet

Bokollektivet er et tiltak som skal sikre at eldre ungdommer får en trygg og god overgang til et selvstendig voksenliv. Bokollektivet har plass til fire ungdommer fra 17 år og oppover, som har tilegnet seg tilstrekkelig ferdighet, modenhet og selvstendighet til å kunne bo sammen med andre ungdommer uten daglig tilstedeværelse av omsorgspersoner. I Bokollektivet jobber vi mot en fremtidig selvstendig bosituasjon som for eksempel egen hybel, studenthybel eller Ungbo.

Ungdommene får individuell oppfølging fra BYMIFs fagkonsulenter med fokus på trygghet, selvstendighet, fellesskap og boevne. Det er hovedsakelig en fast fagkonsulent knyttet til oppfølgingen, med forsterking av en ekstra fagkonsulent samt Kveldstilbudet. Dette er for at ungdommene skal ha flere voksne å spille på og oppfølgingen blir mer stabil. Med det sikrer vi også muligheten for ungdommene til å bygge og holde på relasjoner til trygge voksne. Fagkonsulenten jobber miljøterapeutisk gjennom hele oppholdet i Bokollektivet, både som gruppe og med den enkelte ungdom. Vi jobber også kontinuerlig med koordinering og kartlegging for å møte ungdommene på deres behov, også med fokus på deres ferdigheter og ressurser. Ungdommene i Bokollektivet får skoleoppfølging, leksehjelp og annen veiledning, samt aktivitetstilbud ved Kveldstilbudet tre ettermiddager per uke. Det avholdes også månedlige husmøter med ungdommene, i tillegg til oppfølgingsbesøk i boligen en eller flere ganger i uken. Oppfølgingen i bokollektivet samt Kveldstilbudet skal ramme inn ungdommene og sikre helhet og trygghet i deres hverdag, som igjen skal gi dem mulighet til å videreutvikle deres ressurser og selvstendighet.

Kveldstilbudet

Kveldstilbudet er et ettermiddagstilbud for alle ungdommene som bor i BYMF sine botiltak, samt andre ungdommer i alderen 13-25 år med behov for oppfølging av skole, leksehjelp, råd og veiledning, deltakelse på aktiviteter, turer og/eller utvidet sosialt nettverk.

Skolen i fokus- hvorfor det?

På Kveldstilbudet er fokuset å støtte opp om ungdommenes skolegang, da skole er en svært viktig arena for ungdommenes utvikling på flere måter. Utdanning er for mange nøkkelen til fast jobb, inntekt og en økonomisk trygg fremtid. I tillegg gir skolegang tilgang på viktig kunnskap om norsk samfunn, erfaringer og sosiale nettverk. Forskning viser at utdanning er den enkeltfaktoren som har mest å si for levekår og helse senere i livet, og at utdanning er den aller mest beskyttende faktoren for utsatte barns langsiktige, positive utvikling (Bufdir, 2014).

Pastoor (2012) skriver at skolen er en spesielt viktig arena for enslige mindreårige flyktninger fordi den bedrer framtidsutsiktene gjennom læring, språktilegnelse, etablering av sosiale nettverk og gjenopprettelse av hverdagsrytme. Samtidig viser statistikk at fullføringsgraden av videregående skole er mye lavere for enslige mindreårige enn den øvrige befolkningen. Blant aldersgruppen 16-24år fullfører omtrent 79% videregående opplæring i løpet av 5-6år. Til sammenlikning er tallet 62% for personer med innvandrerbakgrunn og 49% for enslige mindreårige flyktninger (Holseter, Bartsch, Lunde & Nygård, 2023).

På BYMIF ønsker vi derfor å ha et sterkt skolefokus. Intern statistikk fra de fem siste årene viser at av ungdommene som er tilknyttet BYMIF er 85 – 95% til enhver tid i et skoleløp, enten språkopplæring, grunnskoleopplæring eller videregående opplæring.

Skole-hjem samarbeid

For å bidra til økt skolemotivasjon og tilknytning til skolen er det flere områder som Kveldstilbudet er opptatt av. Et kjerneområde er kontakten mellom de ansatte på Kveldstilbudet og skolene hvor ungdommene er elever. Flere studier har vist at kvaliteten på skole-hjem samarbeid forklarer mye av variasjonen i elevers skolefaglige prestasjoner i Norge (Nordahl, 2007). På Kveldstilbudet er det fagkonsulenter som i tillegg til å jobbe direkte med ungdommene, har ansvar for å følge opp og ha kontakt med skolene i samarbeid med det øvrige nettverket. Nordahl (2007) skriver at det har stor betydning for elevenes læringsutbytte å ha foresatte som både kan den norske skolekulturen og skolespråket, samt vet hva som kreves av foreldre og elever. Elever som ikke har foreldre eller andre foresatte med denne kompetansen er avhengige av andre som kan bidra med leksehjelp og oppfølging av skolearbeidet. Kveldstilbudet kan delvis kompensere for et manglende skole-hjem samarbeid, når ungdommer bor alene, og forsterke skole-hjem samarbeidet for ungdommer som bor med foresatte/slektninger. Kontakten med skolene gir et innblikk i elevenes faglige nivå, mulighet til å følge opp individuelle behov og å følge opp utviklingen over tid. Møter med lærer, eventuelle foresatte og den enkelte ungdom gir oss viktig kunnskap om hvordan vi kan bistå den enkelte i den videre oppfølgingen på Kveldstilbudet.

Leksehjelp

En annen sentral del av Kveldstilbudet er tilbudet om leksehjelp. I NOU 2010:7 var en av konklusjonene at minoritetsspråklige elever, særlig enslige mindreårige flyktninger, har behov for et styrket leksehjelpstilbud med faglig kompetente leksehjelpere. Leksehjelperne ved BYMIF har pedagogisk kompetanse, har mange års erfaring fra arbeid med minoritetsspråklige, og innehar viktig kulturforståelse. Leksehjelpen tilpasses til den enkeltes nivå ut ifra skolens tilbakemeldinger, leksehjelpernes vurderinger og ungdommenes behov. Vi ønsker å tilby det som Pastoor (2012) legger i «god leksehjelp» hvor man ved å bedre faglige prestasjoner, motiverer til økt innsats og forebygger frafall i skolen. Ved at ungdommene får en følelse av å mestre skolen, kan dette også styrke deres selvfølelse og selvbilde.

Buadir gjorde i 2014 en kunnskapsgjennomgang av tiltak som hadde positiv effekt på skolerresultater hos ungdom med tiltak i barnevernet. Av de ulike tiltakene de undersøkte var det særlig varianter av en-til-en-læring som så ut til å virke positivt, såkalt «tutoring» der én voksen og ett barn arbeider sammen, slik at barnet eller ungdommen får full oppmerksomhet og en opplæring som er maksimalt tilpasset. Dette er derfor noe vi prøver å tilby hver enkelt ungdom som trenger det.

Motivasjon er et av de sterkeste virkemidlene for tilpasning og læring, og motivasjonen kontrolleres av den enkelte elev. For mye støtte og for høye forventninger undergraver motivasjonen. For lite hjelp og for lave forventninger svekker motivasjonen og ungdommens potensiale. I en læringssituasjon har læreren en stor mulighet til å bidra til elevenes motivasjon, men dette krever kløkt og kan være en krevende balansegang mellom hjelp og forventning (Borge, 2018).

Veiledning

En annen konklusjon fra NOU 2010:7 var at for å unngå frafall i videregående skole var ikke faglig oppfølging tilstrekkelig, men skolerultatene var også avhengige av oppfølging og støtte knyttet til sosiale og psykiske problemer. Ved Kveldstilbudet gir vi veiledning og støtte også utover det rent skolefaglige. En kombinasjon av sosialfaglig og pedagogisk kompetanse hos de ansatte gir muligheter for å ivareta ungdommenes ulike behov utover leksehjelp. Dette kan være alt fra råd og veiledning knyttet til livsmestring, økonomi, kontakt med andre offentlige instanser, jobbsøking, informasjon og introduksjon til ulike aktiviteter med mer. Vi etterstreber å hjelpe ungdommene med «alt» de måtte komme med, enten ved selv å følge opp saken, eller ved å finne riktig instans der det er hensiktsmessig. Ved å hjelpe til med det som ungdommen selv opplever som utfordrende sitter de igjen med færre bekymringer, og får mer overskudd til problemløsning på skolen.

Aktiviteter og turer- muligheter for relasjonsbygging og mestring

Relasjonen mellom lærer og elev er en sentral faktor i skolen for å fremme elevers positive atferd, for å øke deres trivsel, motivasjon for å jobbe med faglige aktiviteter og for lyst til å lære. Det å investere tid og energi på relasjonen til elevene vil kunne føre til positive effekter på elevenes emosjonelle og sosiale sider og på deres faglige læring (Drugli, 2012).

På Kveldstilbudet mener vi at ungdommenes faglige utbytte må ses i sammenheng med relasjonen de har til de voksne som jobber der. Alle aktiviteter og alt innhold på Kveldstilbudet er forankret i forståelsen av at relasjonene vi får til ungdommene er utgangspunktet for å kunne hjelpe den enkelte best mulig. Vi ser det derfor som sentralt å sette av tid til å bli kjent med ungdommene, og ønsker å gi dem opplevelsen av å ha voksne som «er der», og kan følge opp over tid. De ansatte på Kveldstilbudet deltar både på aktiviteter og turer, samt hjelper til med lekser/veiledning og har skoleoppfølging. Dette gir muligheter for gode relasjoner, noe som igjen gir oss større muligheter i oppfølgingen. Aktiviteter som gir mestring og nye erfaringer ser vi som sentrale for å styrke ungdommenes trivsel, opplevelse av mestring, sosial støtte, og glede.

Ettervern og gode overganger

Enslige mindreårige flyktninger og andre unge med kort botid i Norge, ankommer ofte Norge når de allerede er ungdommer. Mange har en forsinkelse i sin skolegang med flere år og har behov for oppfølging på en rekke områder, utover 18 år. Dette betyr at de tiltak som igangsettes videreføres som ettervernstiltak når de fyller 18 år. Vår erfaring er at det er svært få av ungdommene som takker nei til videre bistand.

BYMIF er opptatt av gode overganger. En rapport fra Institutt for samfunnsforskning peker på suksess- og risikofaktorer ved overgang til egen bolig for utsatt ungdom:

«Forskning på ettervern peker på suksessfaktorer som stabile relasjoner, sosialt liv, tilstrekkelige bo- og økonomiferdigheter og en systematisk planlagt oppfølging som omfatter hvor de skal bo, utdanningsforløp og hva de skal leve av. Risikofaktorer er mange brudd i relasjoner og utdanningsforløp, løs tilknytning til utdanning, arbeidsliv og sosiale nettverk, og mangel på tette og stabile relasjoner. Resiliensforskning viser også til betydningen av å inngå i arenaer der de opplever myndiggjøring og deltakelse» (Lidén m.fl., 2020, s. 99).

Det er derfor viktig at relevante instanser samarbeider om hvordan ungdommen kan få nok og riktig oppfølging videre. I tillegg til at ungdommen har tilegnet seg nok ferdigheter, og opplever gode og støttende relasjoner.

BYMIF kan etter kapasitet, tilby noe oppfølging i for eksempel ny, egen bolig. Gjerne for de ungdommer som fortsetter på Kveldstilbudet, i en periode etter utflytting. Mange ungdommer som flytter ut av BYMIFs botiltak fortsetter med oppfølging på Kveldstilbudet for en periode. Slik fortsetter de å ha et kjent og trygt sted å komme til flere dager i uken og viktige relasjoner og annen psykososial støtte og veiledning på denne måten videreføres inn i et mer selvstendig voksenliv.

Etterord

BYMIF er til for barn og unge som trenger våre tiltak. Dette har medført at BYMIF gjennom årenes løp stadig har måttet tilpasse seg internasjonale konfliktsituasjoner, samt samfunnsmessige og sosialpolitiske endringer. Da antall flyktninger til Norge fikk en betydelig nedgang i noen år, brukte BYMIF muligheten til å gi tilbud også til ungdommer som ikke defineres som «enslige mindreårige flyktninger», men som likevel har god nytte av å bli plassert i et av våre botiltak eller delta på Kveldstilbudet. BYMIFs spisskompetanse er omsorg for og oppfølging av ungdom med minoritetsbakgrunn, og med kort botid i Norge. Vår styrke ligger i å skape trygge omsorgsbaser, gi tett skoleoppfølging og en koordinert og helhetlig oppfølging utfra oppdragsgivers bestilling og ungdommenes individuelle behov.

Les mer om BYMIF på Oslo kommune sine nettsider: [BYMIF](#)

Litteraturliste:

- Bufdir, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2014). «Skolerapport: Hvordan bedre skoleresultatene og utdanningssituasjonen for barn og unge i barnevernet.» Lastet ned 26.10.20.
https://bibliotek.bufdir.no/BUF/101/Skolerapport_barnevern_Bufdir_2014.pdf
- Bath, H. (2014). *The Three Pillars of Traumawise Care: Healing in the «Other 23 Hours»*. https://www.traumebevisst.no/kompetanseutvikling/filer/23_4_Bath3pillars.pdf.
- Bengtson, M. og Ruud, A. K. (2012). Utviklingsstøttende omsorg i mottaksfasen. I: K. Eide (red.). *Barn på flukt – Psykososialt arbeid med enslige mindreårige flyktninger*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Berg, B. og Haugen, G. M. D. (2018). *Evaluerings av Familiehjem som bo- og omsorgsløsning for enslige mindreårige flyktninger*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning.
- Borge, A. I. H. (2018). *Resiliens- risiko og sunn utvikling*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Drugli, M. B. (2012). *Relasjonen lærer og elev- avgjørende for elevenes læring og trivsel*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Eide, K. (red.) (2020). *Barn på flukt: Psykososialt arbeid med enslige mindreårige flyktninger (2. utg.)*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Holseter, A. M. R., Bartsch, B., Lunde, H., og Nygård, G. (2023). *Hvordan presterer flyktninger på skolebenken?* Hentet fra SSB, 19.02.2025:
<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/hvordan-presterer-flyktninger-pa-skolebenken>
- Johansen, K og Studsrød, I (2019). «Help goes around in a circle»: young unaccompanied refugees' engagement in interpersonal relationships and its significance for resilience. *International Journal of Migration, Health and Social Care*.
- Jørgensen, T.W. og Steinkopf, H. (2013). *Traumebevisst omsorg, teori og praksis*. Fosterhjemskontakt (1/13).
- Lidén, H., Aasen, B. et. al. (2020). *Fra bosetting til voksenliv. Den kommunale tjenestekjeden for enslige mindreårige flyktninger*. Rapport. Institutt for samfunnsforskning.
- Masten, A. (2014). *Ordinary magic: Resilience in development*. Washington D.C.: American Psychological Association.
- Nordahl, T. (2007). *Hjem og skole-hvordan skape et bedre samarbeid?* Oslo: Universitetsforlaget.

- NOU 2010:7. *Mangfold og mestring— Flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringsystemet*. Regjeringen.no.
- Oslostandard for arbeid med integrering og inkludering av flyktninger (Byrådens sak nr.: 73/22)
- Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet (Byrådens sak nr.: 07/23)
- Pastoor, L. d. W. (2012). *Skolen – et sted å lære og et sted å være*. I Eide K. (Red.) (2012). *Barn på flukt: Psykososialt arbeid med enslige mindreårige flyktninger* (s. 219-240). Gyldendal Akademisk.
- Perry, B. et. al. (2006). *The enduring effects of abuse and related experiences in childhood*. European archives of psychiatry and clinical neuroscience.
- Popovac, Z. (2020). *Innvandrerhelse og postmigrasjonsvansker*. Tidsskrift for psykisk helsearbeid, 17(4)
- Rutter, M. (2013). *Annual Research Review: Resilience – clinical implications*. The Journal of Child Psychology and Psychiatry.
- Varvin, S. (2015). *Flukt og eksil*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Wade, J., Sirriyeh, A., Kohli, R. og Simmonds, J. (2012). *Fostering unaccompanied asylum-seeking young people*. British Association for Adoption & Fostering.
- Zimmermann, J. (2013). *Do we become a different person when hitting the road? Personality development of sojourner*. Washington D.C.: American Psychological Association.

